

Zdravljenje s konopljo naj plača ZZZS

Zdravniška zbornica Predlagajo ukrepe za legalizacijo medicinske konoplje

LJUBLJANA – Delovna skupina na Zdravniški zbornici Slovenije je pripravila priporočilo, s katerim ministrstvu za zdravje, agenciji za zdravila in ZZZS predlaga ukrepe za uvrstitev medicinske konoplje med zdravila, ki bodo dostopna na recept. Vse več raziskav namreč potrjuje njene zdravilne učinke.

Na zdravniški zbornici ugotavljajo, da je kar tri četrtine zdravnikov v anketi izjavilo, da bi bilo prav, če bi v Sloveniji lahko predpisovali medicinsko konopljo, 73 odstotkom zdravnikov je že vsaj en pacient zaupal, da se zdravi s konopljinimi pripravki s črnega trga, prav toliko jih je pripravljenih predpisati THC svojemu pacientu, vendar ima ko-

maj polovica dovolj znanja na tem področju. Ker pri nas uporaba medicinske konoplje oziroma cveta te rastline še vedno ni dovoljena, na zbornici predlagajo prerazporeditev konoplje iz prve skupine prepovedanih drog v drugo ali tretjo skupino. Hkrati so v priporočilih opredelili sistem predpisovanja tega naravnega zdravila, ki je, kot pravijo, učinkovitejše in tudi cenejše od sintetičnih pripravkov, ki so zdaj na voljo na beli recept, in izobraževanja zdravnikov.

»Medicinska konoplja, ki je registrirana kot zdravilo, se tudi že uporablja v vsakdanji klinični praksi, v nekaterih državah že več kot 25 let. Nadaljnje raziskave bodo verjetno še povečale število indikacij,« so zapisali v priporočilih.

HELENA KOČMUR

STRAN 2

»Žalostno je, da bolnike še vedno kriminaliziramo«

Medicinska konoplja Bolniki se ponjo še vedno podajajo na črni trg, ker je učinkovitejša in cenejša od legalnih sintetičnih pripravkov

LJUBLJANA – Bolniki, ki si pri zdravljenju raka pomagajo s konopljo, še vedno nimajo dostopa do naravnih zdravil iz te rastline, sintetična pa nimajo enakovrednih učinkov, pa še dražja so od nedovoljenih pripravkov. Ker jo nekateri gojijo kar sami ali konopljinu smolo kupujejo na črnem trgu, so pogosto tarče hišnih preiskav in kazenskih ovadb. Takšni praktiki želijo narediti konec tudi zdravnikom.

HELENA KOCMUR

Na domu bolnika z rakom je policija julija 2014 opravila hišno preiskavo in zasegla 108,5 grama konoplje, ki jo je uporabljal za zdravljenje. Pred dnevi ga je sodišče obsodilo na štiri mesece in 15 dni zaporne kazni pogojno za dobo enega leta, zavrnilo pa je obtožbo tožilstva, da je konopljo, ki je pri nas še vedno razvrščena med najnevarnejše prepovedane droge, hranil z namenom prodaje. Odločilno je bilo pričanje njegovega zdravnika Mira Lasbaherja, ki je na sodišču slikovito opisal tudi obtoženčevo zdravstveno in socialno stanje: »Že pred štirimi leti sem opazil pri obtoženem spremembo, bulo na vratu. Ta je počasi rasla, pred približno dvema letoma pa je zrasla že toliko, da je postala motiča.« Takrat, je povedal zdravnik, je obtoženi prvič začel zdravljenje s konopljinu smolo, tako da je opravil trimesečno kuro, in otrdila je skoraj povsem izginila. Po letu dni je spet zrasla in morda postala celo večja – pacient mu je povedal, da si zaradi pomanjkanja denarja ni mogel privoščiti še ene kure in je to prekinjal, je pričal Lasbaher in dejal, da »verjame, da se z uporabo take smole tumor lahko zmanjša. Tumor obtoženega takrat še ni bil preiskan, obtoženi takrat ni uporabljal drugih zdravil, z uporabo smole se je tumor vidno zmanjšal, tako da ni druge razlage, kot da smola konoplje pri tem pomaga.« »Konoplja, iz katere pridobiš zadostno količino smole za mesečno uporabo, na črnem trgu stane od

500 do 700 evrov. Zdravniki lahko sintetični THC sicer predpišemo tudi že na recept za nakup v lekarni, vendar nima enakega učinka kot smola, pa še bistveno dražji je, saj stane od 1200 do 1500 evrov na mesec,« je še povedal. »Zdravniki smo tudi na podlagi zdravniške etike vezani, da sprejmemo oziroma pomagamo ljudem pri zdravljenju, ne glede na to, ali se oseba odloči za klasičen ali za alternativni način zdravljenja, žalostno pa je, da je ta pri nas še vedno kriminaliziran. Stvar odločitve posameznika je, kako se zdravi, zdravnik pa mora to sprejeti in mu pomagati,« je prepričan Lasbaher, ki ima zasebno ambulanto v Juršincih.

Na črnem trgu

Lasbaher je imel tudi sam podobno izkušnjo, saj je na črnem trgu za bolnega očeta kupoval konopljinu smolo. »Potem ko je končal trimesečno kuro, so simptomi parkinsonove bolezni skoraj popolnoma izginili. To izboljšanje je trajalo skoraj dve leti, zdaj pa se je začelo spet slabšati, tako da razmišljamo, da bomo kuro ponovili.« Ker do smole ne prideš drugače, jo bo znova kupil pri enem od zdravilcev. Kot je pojasnil, s predpisovanjem sintetičnih zdravil nima veliko izkušenj, saj je doslej uporabljal le smolo, ki jo za lajšanje različnih bolezni zdaj jemlje tudi že kakšnih 15 njegovih pacientov. »Ko me vprašajo, kaj bi lahko še poskusili, da bi bolj pomagalo, jim priporočim konopljo. Ponudil sem jim tudi sintetično, vendar se v glavnem odločijo za smolo, saj je bistveno cenejša. Kot poročajo, jim zelo pomaga,« je še povedal Lasbaher. »Smiselno bi bilo uvesti ta zdravila na zeleni recept, saj so njihovi učinki stroki že znani. Problem je v politiki in ZZZS, ki na žalost ne delujeta v korist bolnikov. Žalostno je, da ljudi silijo v kriminal, da se lahko zdravijo,« je dejal. Poudaril je še, da sta gojenje ali posedovanje konoplje za prodajo kaznivi, za lastno zdravljenje pa le prekršek, vendar bolnike, ki si s tem pomagajo, policija ponekod še vedno obravnava kot kriminalce.

Zmedena in pomanjkljiva zakonodaja

Pri nas so dovoljeni sintetična zdravila iz konoplje in tudi naravni pripravki na recept, ki pa jih zdravniki še ne predpisujejo. Obenem je rastlina konoplja še vedno uvrščena v prvo skupino prepovedanih drog, zato je uporaba medicinske konoplje (cveta) prepovedana. Predlog zakona o regulaciji konoplje, ki ga je novembra lani v dveh različicah pripravila stranka SD in je predvidel celo legalizacijo konoplje oziroma njeno gojenje za samozdravljenje, je še vedno v koalicijskem usklajevanju. Na mizi ministrice za zdravje pa je nekaj mesecev tudi predlog pravilnika o gojenju medicinske konoplje pod strogimi pogoji, ki so ga pripravila nekatera podjetja.

Po mnenju Dušana Nolimale, zdravnika epidemiologa, slovenska zakonodaja bolnikov, ki se sami zdravijo s konopljo, ne varuje pred nadlegovanjem in kaznovanjem pa tudi ne pred škodljivimi učinki nepreverjene in nenadzorovane uporabe. »Prepovedana konoplja je brez dvoma tudi tradicionalno zdravilo. Nekaterim bolnikom pomaga bolj kot sintetični nadomestki. Stroka je že zdavnaj ugotovila: če se tradicionalno rastlinsko zdravilo prepove, ga ljudje pridelujejo in izdelujejo sami, naskrivaj ter uporabljajo brez nadzora. Zato bi bilo najustreznejše tudi proizvede iz konoplje zakonsko opredeliti kot zdravila in z regulirano uporabo zagotoviti njihovo kakovost in varnost,« je dejal. Evropska direktiva o zdravilih nam že zdaj omogoča regulacijo tradicionalnih zdravil, za katera mora proizvajalec dokazati, da je njihov učinek verjeten. S sodobno zakonodajo lahko omogočimo, denimo, predpisovanje in prodajanje hašiševega olja s preverjeno kakovostjo in z vsemi potrebnimi opozorili o primerni indikaciji, načinu uporabe, maksimalnih odmerkih, kontraindikacijah. Bolnike je treba vzgajati v strokovno neoporečnih oblikah samozdravljenja, ne pa jih nadlegovati, ker to omogoča zmedena zakonodaja na področju prepovedanih drog, je še dejal Nolimale.

Zdravljenje naj plača ZZZS

O tem, da je treba uporabo konoplje v zdravstvu pri nas ustrezno zakonsko urediti, so prepričani tudi na Zdravniški zbornici Slovenije (ZZS), kjer ugotavljajo, »da je v splošnem interesu bolnikov in stroke omogočiti zdravljenje z medicinsko konopljo, ki bi bila registrirana kot zdravilo. Nadaljnje raziskave bodo verjetno še povečale število indikacij za zdravljenje z medicinsko konopljo, ki v Sloveniji še ni razvrščena med zdravila, njena uporaba pa je prepovedana.«

Na zbornici ugotavljajo, da sprememba zakonodaje, ki je omogočila uporabo sintetičnih in naravnih pripravkov iz konoplje, v zdravniških krogih ni bila odmevna. »Znanje zdravnikov na tem področju je pomanjkljivo, strokovnih priporočil (indikacije, kontraindikacije, doziranje, neželeni učinki) za njihovo uporabo ni,« pravijo na ZZS, kjer se zavzemajo za prerazvrstitev medicinske konoplje in kanabinoidov iz prve skupine prepovedanih drog v nižjo skupino, da bo omogočena njena uporaba kot zdravila.

»Vedno več raziskav namreč kaže večji terapevtski potencial in manjše neželene učinke pri uporabi medicinske konoplje kot pri uporabi zdravil s posameznimi kanabinoidi, ne nazadnje pa je tudi cena neprimerno nižja,« so v priporočilih ministrstvu za zdravje zapisali na zbornici. »Njene zdravilne lastnosti se že uporabljajo pri obravnavi nekaterih obolenj. Medicinska konoplja, ki je registrirana kot zdravilo, se tudi že uporablja v vsakodnevni klinični praksi, v nekaterih državah že več kot 25 let,« ugotavljajo.

Zdravila naj bodo dostopna vsem

»Predlagamo, da ministrstvo za zdravje prilagodi obstoječo zakonodajo in druge pravne akte tako, da bo zdravnikom omogočeno legalno zdravljenje z medicinsko konopljo,« so še zapisali v

priporočilih, ki jih bodo prihodnji teden tudi javno predstavili. Zdravljenje z medicinsko konopljo in farmacevtskimi preparati naj v celoti plača ZZZS, dostopno pa naj bo vsem, ki ga bodo potrebovali, še menijo na zbornici. Država naj sprejme zakonodajo in podzakonske akte, ki bodo zagotovili permanentno preskrbo lekarn z zadostno količino medicinske konoplje in farmacevtskih preparatov za nemoteno izvajanje zdravljenja, javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke pa naj uredi vse potrebno, da bo medicinska konoplja pri nas dobila status zdravila, pozivajo zdravniki. Priporočila za uporabo kanabinoidnih zdravil in medicinske konoplje morajo pripraviti terciarne ustanove (oddelki nevrologije, pediatrije, onkologije, anesteziologije itd.), izbrani zdravnik pa jih potem predpisuje na priporočila specialista, ki bo ustrezno spremljal in vodil zdravljenje. Indikacije za njeno uporabo pri bolniku naj določi zdravnik z dodatnim znanjem s tega področja.

Šola za zdravnike

Za zdravnike je strokovna skupina, ki jo sestavljajo Milan Krek, Jožica Červek, Danica Rotar Pavlič, Aleš Pražnikar, David Neubauer, Jasna Rupnik Čuk in Majda Zorec Karlovšek, pripravila posebno šolo uporabe medicinske konoplje kot zdravila v vsakodnevni praksi. Prvi sklop izobraževanj bo novembra. »Ker se zdravljenje z medicinsko konopljo in kanabinoidi uvaja v slovenski prostor na novo in je tudi strokovno zahtevno, predlagamo, da bi ga na začetku uvajali in vodili samo zdravniki, ki bodo končali ustrezno izobraževanje, drugi zdravniki, ki ne bodo končali tega dodatnega izobraževanja, pa bodo potem lahko v nadaljevanju zdravljenja predpisovali omenjena zdravila po navodilih svojih kolegov,« še menijo na ZZS.

K. H.

STRAN 5

Vse več raziskav kaže večji terapevtski potencial in manjše neželene učinke medicinske konoplje kot pri uporabi zdravil s posameznimi kanabinoidi, ugotavlja zdravniška zbornica. Na fotografiji: priprava medicinskega konopljinega olja. FOTO REUTERS

Konoplja se vrača

Več kot 80 let je, odkar so konopljo izgnali med najnevarnejše in najbolj preganjane snovi, dobri dve desetletji sta minili, odkar se je začel tajati ledeni oklep okoli trdožive rastline, ki je nekoč bujno uspevala tudi na prekmurskih ravninah. Slovenija je, tudi za časa Jugoslavije, strumno sledila konvencijam Združenih narodov, ki so konopljo in vse njene derivate uvrstili v prvo skupino prepovedanih drog, skupaj s heroinom, kokainom in drugimi podobnimi snovmi. Baje jo je ob osamosvojitvi Slovenije zagodel celo napačen prevod konvencije, tako da so pri nas poleg psihoaktivnih izvlečkov iz konoplje med prepovedane **droge** uvrstili kar celotno rastlino, kar naj bi bilo povsem zgrešeno. Tako učinkovita je bila pri izganjanju konoplje naša zakonodaja, skupaj s policijo, tožilstvom in sodstvom, da je z obličja slovenske zemlje izginila tudi vsa industrijska konoplja. Ta se zdaj počasi vrača na polja

Helena Kocmur
o medicinski
konoplji

Zdravniki priznavajo, da kupujejo smolo na črnem trgu in da to predlagajo tudi pacientom.

in v prodajalne, za njo capljajo zdravila, najprej sintetična, zdaj tudi naravna.

Preprosto ni več mogoče preslišati številnih bolnikov, ki na črnem trgu kupujejo konopljino

smolo, da bi se pozdravili ali si vsaj olajšali trpljenje, ko druga zdravila ne pomagajo ali imajo veliko hujše stranske učinke. Za smolo odštejejo nekateri tudi po 700 evrov na mesec, kar je še vedno manj kot celo bogastvo, kolikor je treba plačati za sintetične kanabinoide v lekarnah. Zdravniki priznavajo, da za bolne svoje kupujejo smolo na črnem trgu in da to predlagajo svojim pacientom, ki potem doživljajo hišne preiskave in sodne postopke. Politika se je sicer zganila, a dlje kot do plašnega poskusa SD, ki je novembra lani pomahala s predlogom zakona o legalizaciji marihuane, ni prišla, saj za tako drzno potezo ni (bilo) podpore koalicijskih partneric. Spomladi je s predlogom pravilnika o gojenju v igro vstopil kapital, ki si od pridelave medicinske konoplje, ko bo to enkrat dovoljeno, obeta zaslužke. Zdaj se je vendarle zganilo združenje zdravnikov, ki so »z zdravniško etike zavezani, da sprejmemo oziroma pomagamo ljudem pri zdravljenju, ne glede na to, kakšno zdravljenje izberejo«. Predlogi, ki so jih za ministrstvo za zdravje, agencijo za zdravila in ZZS napisali v delovni skupini zdravniške zbornice, so jasni in preprosti: ministrstvo naj zakonodajo in druge pravne akte prilagodi tako, da bo zdravnikom omogočeno legalno zdravljenje z medicinsko konopljo, agencija za zdravila naj poskrbi, da bo medicinska konoplja dobila status zdravila, ZZS pa naj plača vsa zdravljenja s konopljo. Pomislili so tudi na izobraževanje zdravnikov in raziskovanje medicinskih učinkov konoplje. Teh je znanih vse več.

Tudi seznam držav, ki uvajajo podobne ukrepe, je vse daljši. Nekatere med njimi, denimo Nizozemska, so zdravilno konopljo začele preiskovati, pridelovati, predpisovati in prodajati že pred dobrim desetletjem. Če se Slovenija ne bo pravočasno pridružila temu gibanju, bo na koncu kupovala draga zdravila iz tujine, država se bo pod nosom obrisala za delež pogače, ki bi ga iztrgala črnemu trgu, bolniki pa za učinkovita in dostopna zdravila.